

Frá minking til vøkstur í felag

KJAKIÐ At fáa fólkatalið í Føroyum at vaksa aftur, og at fáa fleiri føroyingar heim eftir lokna útbúgving, er ein uppgáva, ið tey ungu undir útbúgving og politiski myndugleikin skulu loysa í felag, halda útisetarnir í Keypmannahavn

GHETTO FØROYAR

Hví minkar fólkatalið í Føroyum alsamt? Hetta er ein spurningur, sum hevur verið viðgjørður av mongum í føroysku fjølmiðlunum seinastu tíðina. Útisetarnir, sum kjakið í stóran mun snýr seg um, hava sjálvsagt eisini eina meining um hetta, og tískil hevur Ghetto Føroyar boðið trimum kvinnum í studio at kjakast um hetta.

Hesar eru Birta í Dali, stjórn málafrøðilesandi og forkvinna í Meginfelag Føroyskra Studenta, Siri Hansen, ið hevur kandidat-útbúgvinn í sosialpsykologi og Eyð Áradóttir Hammer, búskaparfrøðilesandi og fyrrverandi nevndarlimur í HUXA.

Hóast ymsar hugsanir og ymisk sjónarmið er niður-støðan, í tráð við klummuna, sum eisini er prentað á hesum síðum, at uppgávan at venda minking í fólkatalinum til vøkstur, hvíli á herðunum hjá bæði politiska myndugleikanum og teimum lesandi, sum eru farin av landinum.

Klassiskir karmar avmarka

– Tað er ikki lætt at vera føroyingur, um tú ikki passast inn í klassisku karmarnar. Sum stakur uppihaldari hevur tú tað øgiliga trupult, um tú ikki hevur familju, sum tú kanst dúvað uppá, tí tað er lítil og eingin hjálp at heinta frá tí almenna, umframt at tað eisini er trupult at finna hósandi bústaðir. Tað er

fantastiskt, at tú hevur familjuna, sum tú kanst heita á viðhvørt, men tað má ikki henda, at tú ikki fært tingini at hanga saman uttan, heldur Siri Hansen.

Hon vísir somuleiðis á, at stakir uppihaldarar eisini eru fólk, sum hava gjørt akkurát tað, samfelagið krevur av teimum.

– Men kortini røkkur inn-tøka teirra ikki til, um tú ikki

hugsa um tiltøk, sum mugu til áðrenn tey ungu leita sær burtur í lestrarørindum.

Áðrenn, undir og aftaná

Men tað er ikki tað einasta, sum er umráðandi, sambært Biritu í Dali. Hon vísti á, at vit mugu hugsa um tiltøk til fólk undir útbúgving, meðan tey nema sær hesa.

– Til dømis var eg í Íslandi

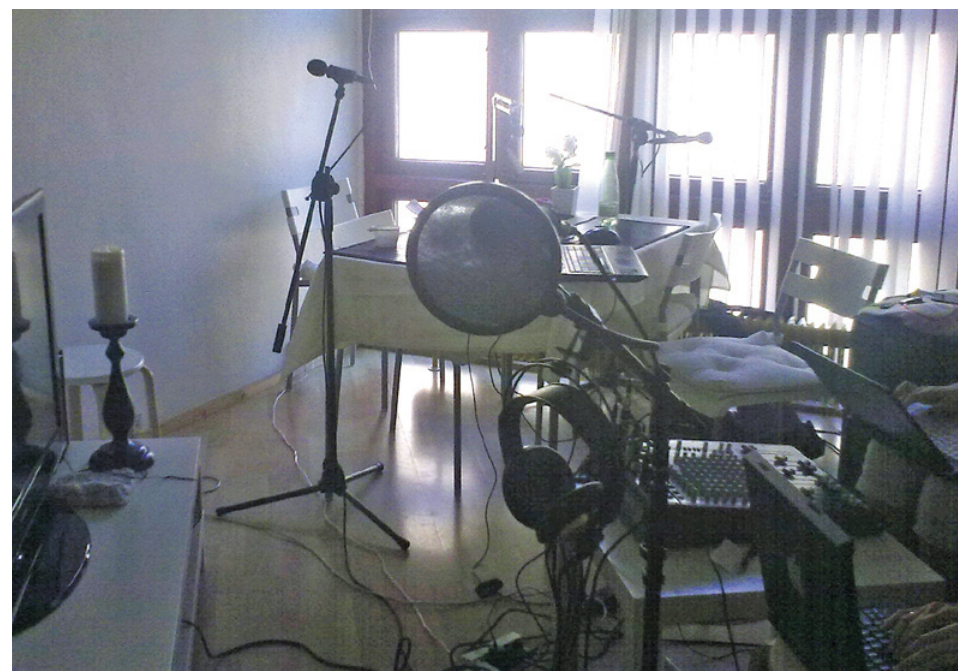
Verturin Barbara Holm og Magni Høgnesen við teknikkinum gera klárt

býrt heima hjá foreldrum tínum, sum so ella so eisini forsyrgja tær tá. Her er tað ein spurningur um at raðfesta øðrvísi og gera tað meiri lokkandi at búgva í Føroyum, soleiðis at tú kanst búleikast her, hóast tú fert frá maka tínum, fært eitt barn við serligum tørvi, sjálv kemur til skaða ella missir arbeiði, heldur Siri Hansen.

Hesum er Birta í Dali samd við. Hon heldur, at vit umframt at hugsa um øll tey tiltøkini, sum skulu til fyrri at fáa tey, ið eru liðug at lesa, heimaftur, eisini eiga

í fjørsummar og tók eitt summarskeið, sum gav mær tiggju ECTS-stig, ið svarar til ein triðing av einum semetri. Tað er eitt fantastiskt hugskot, sum vit eisini áttu at gjørt í Føroyum. Vit eru fleiri, sum kundu hugsað okkum at tikið ein part av útbúgving okkara í Føroyum, og á henda hátt hevði tú skapt eitt ávíst tilknýti til Føroya, sigur Birta í Dali, ið eisini heldur, at vit eiga at endurhugsa galdandi skipan.

– Vit mugu eisini endurhugsa skipanina. Tað er eingin orsök til, at vit hava

Triðja Ghetto Føroyar-sendingin á Rás2 varð send beinleiðis av Øresunds kollegiinum

donsk skrivstovustørv, tá vit eins væl kundu arbeitt fyrri føroyskar fyrirkur og arbeiðsgevarar. Í samband við sjálvan lesnaðin og verkætlanin har, so kunnu hesar gerast í samstarv við føroysku vinnuna, stovnar og fyrirkur ella politikarar. Hetta kostar ikki, men styrkir tilknýti hjá okkum, sum lesa uttanlands, til Føroya, førir Birta í Dali fram.

Flatskatturin lokkar

Løgmaður segði so seint sum í farnu viku, at størsta avbjóðingin hjá samgonguni var, at loysa trupulleikan við, at fólk flyta av landinum. Ein liður í at loysa henda trupulleikan er flatskatturin, sum sambært lögmanni skal stimbra fólki í at koma heimaftur. Hetta er eitt sjónarmið, Eyð Áradóttir Hammer í ein vissan mun er samd í.

– Tað liggja nógvar avgerðir knýttar at spurninginum um, hvar eg komi at búgva frammyvir. Men við mínari útbúgving komi eg at fáa góða løn, um eg fái eitt gott starv, men eg tími ikki at búgva í

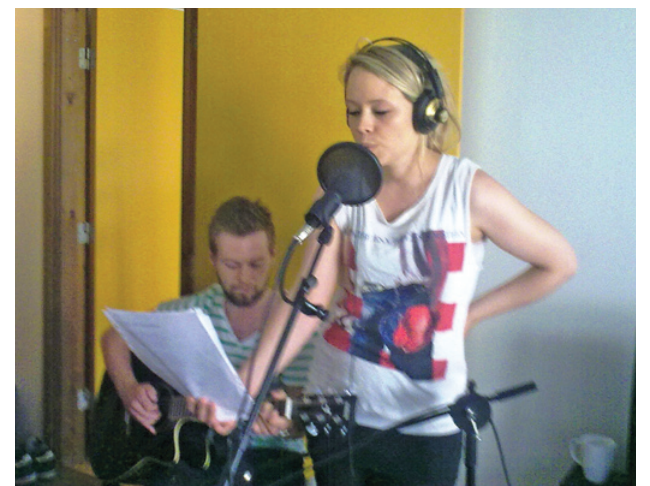
Føroyum, um eg skal rinda so nógv í skatti. Tað er fyrri so vítt eisini galdandi fyrri Danmark, so flatskatturin er heilt víst nakað, sum hevði fingið meg at umhugsa at flyta heimaftur, sigur hon.

Føroyskur A-kassi

Men fyrri at rinda skatt ella fáa gleði av flatskattinum, krevst eitt arbeiði.

– Og sum støðan er nú, eru tað langt frá øll, sum fáa arbeiði beint eftir lokna

útbúgving. Har kanst tú so velja at flyta heim, ganga arbeiðsleysur og einki fáa burturúr, meðan tú søkir starv, ella tú kanst vera verðandi í Danmark og fáa ágóðan av danska A-kassanum og sostatt verða knýttur at danska arbeiðsmarknaðinum, heldur enn tí føroyska vísti Birta í Dali á og helt, at ein føroysk A-kassa skipan eisini hevði fingið fleiri fólk til Føroya.

Rannvá Lutzen sang tveir sangir til gittarspæl frá Jógvani Ósa